

Hogeschool van Amsterdam

Aviation Studies

Fundamental six

Bijlagen

Projectgroep:
AZ

Groepsleden:
Joey Cheung
Jorrit Ripke
Erik Schalken
Olivier Willemsen

Amsterdam, 9 december 2011

Bijlagenlijst

BIJLAGE I:	OPDRACHT.....	1
BIJLAGE II:	TERMENLIJST	2
BIJLAGE III:	AFKORTINGEN	2
BIJLAGE IV:	INTERNATIONAL STANDARD ATMOSPHERE.....	3
BIJLAGE V:	TEMPERATUURVERLOOP	4
BIJLAGE VI:	AIRCRAFT FRAME OF REFERENCE.....	5
BIJLAGE VII:	EASA CS 25.....	6
BIJLAGE VIII:	FUNCTIEBLOKSCHEMA.....	7
BIJLAGE IX:	MORFOLOGISCH OVERZICHT	8
BIJLAGE X:	OVERZICHT SYSTEEM	9
BIJLAGE XI:	PLAATSING SMARTPROBES.....	10
BIJLAGE XII:	COCKPIT LAYOUT	11
BIJLAGE XIII:	PLAATSING SCHERMEN	12
BIJLAGE XIV:	PROCESVERSLAG.....	13

Bijlage I: Opdracht

De opdracht

Hogeschool van Amsterdam Domein Techniek Opleiding: Aviation

Periode : 1-2

Thema : Methodisch ontwerpen

Onderwerp : Opbouw cockpitsysteem

Groep : AZ

Uitgangssituatie

De nieuwe HVA AVI luchtvaartmaatschappij ALA (Amsterdam Leeuwenburg Airlines) gaat verschillende typen toestellen bestellen. De vloot zal gaan bestaan uit A380, Boeing 737 NG, 787 en Embraer 190. De afdeling Standaardisatie binnen Engineering van ALA streeft naar een uniforme glass cockpit. Een van de doelen daarbij is het besparen van kosten.

Opdrachtformulering

Als projectteam van de vliegmaatschappij is jullie gevraagd een ontwerp te maken voor een moderne, uniforme cockpit van een nieuw aan te schaffen vliegtuig. De kennis die je daarvoor nodig hebt verzamel je door middel van een analyse van bestaande cockpitsystemen. Hierbij gaan jullie bepalen hoe de presentatie van stand en gedrag van het vliegtuig tot stand komt en hoe deze er in de cockpit uit moet zien. Geef daarbij een verantwoording van de opbouw en werking van het gekozen systeem. Hierbij kun je het onderzoek hoofdzakelijk beperken tot de instrumenten van de basic six, zoals die op wettelijk voorgeschreven wijze voor beide vliegers geplaatst behoren te zijn.

Hieronder tref je richtlijnen aan voor het uitvoeren van het project. De richtlijnen zijn onderverdeeld in richtlijnen voor periode 1 en periode 2. In periode 1 ligt de focus op het vooronderzoek dat jullie uitvoeren ten behoeve van het project. Hier verzamel je theoretische kennis over de werking van de basic six. De rapportage van dit vooronderzoek komt later terug als hoofdstuk 1 van je projectverslag. In de tweede periode ligt de focus op het schrijven van je projectverslag waarin je advies geeft over het ontwerp en waarin je antwoord geeft op de centrale vraag.

- **Richtlijnen project Basic Six Vooronderzoek (periode 1)**

- Waar bestaan de instrumenten van de Basic Six uit?
- Hoe komt de aanwijzing van een bepaalde waarde tot stand (meetprincipes)?
- Aan welke eisen van wet- én opdrachtgever moet de cockpitpresentatie voldoen (stel je op de hoogte van luchtvaartnormen en kwaliteitseisen)?
- Zijn back-up instrumenten benodigd (en zo ja: welke)?
- Wat is de opbouw van een compleet systeem en welke (deel)functies worden door de samenstellende onderdelen uitgevoerd?

- **Richtlijnen project Basic Six Ontwerp en Uitvoering (periode 2)**

- Hoe zijn jullie tot de keuze van het ontwerp gekomen (welke opties voor de in-richting van de cockpit waren zoal voorhanden)?
- Welke constructiemethoden zijn toegepast en waarom?
- Wat voor aanwijzingen worden nog meer verzorgd op het scherm, waar de Basic Six op worden getoond?
- Welke rol spelen de ontwerpaspecten bij het cockpitsysteem (onderhoud, duurzaamheid, veiligheid en kosten)?

Bijlage II: Termenlijst

Engelse term	Engelse uitleg	Nederlandse vertaling
Absolute altitude	The height between the plane and the field.	Absolute hoogte
Aircraft frame of reference	This refers to the x,y,z-axis of an aircraft	Referentie kader vliegtuig
Airspeed indicator	Instrument that shows the speed of the aircraft with respect to the surrounding air	Luchtsnelheids meter
Angle of attack	The angle between the chord of the wing and the relative wind	Invalshoek
Apparent drift	Drift caused by the rotation of the earth	Schijnbare drift
Attitude indicator	Instrument that shows the attitude of the aircraft	Horizon indicator
Aviation	Aviation is the design, development, production, operation, and use of aircraft	Luchtvaart
Calibrated airspeed	Indicated airspeed calibrated for instrumental and positioning error	Gekalibreerde luchtsnelheid
Calibrating spring	A spring used to calibrate to a linear function	Gekalibreerde veer
Captain	The person in command of an aircraft	Hoofd officier
Caution	A statement of potential danger	Voorzichtig
Center of gravity	Phenomenon caused by attraction of planets.	Middelpunt van zwaartekracht
Cruisespeed	Flying at a constant heading, altitude and airspeed	Kruissnelheid
Equivalent airspeed	Indicated airspeed calibrated for compressibility of the air	Gelijke snelheid
Fast erection		
Feet per minute	The number of feet that has been taken off in one minute	Voet per minuut
First officer	The person is in second command of an aircraft	Co-piloot
Flaps	Surface on the leading edge to extend the mean camber line	Flap
Frame	A structural skeleton	Frame
Geodetic frame of reference		
Gimbal	A gimbal construction makes an object free from any forces	Cardanisch
Gimbal lock	Is the loss of one degree of freedom in a three-dimensional space that occurs when the axes of two of the three gimbals are driven into a parallel configuration	Gimbal lock
Glass cockpit	A cockpit built up out of multiple displays	Glazen cockpit
Groundspeed	TAS corrected with the head- or tail wind	Grond snelheid

Heading indicator	Instrument that shows flying path	Gyro kompas
Indicated airspeed	Airspeed that is corrected only for instrument errors	Aangegeven luchtsnelheid
Indicated altitude	Altitude that is corrected only corrected for instrument errors	Aangegeven hoogte
Instrument lag	The time it takes for an instrument to show the data on a display	Instrumentale vertraging
Instrumental errors	Errors that occur using an instrument	Instrumentale incorrectheden
International Standard Atmosphere	An earth's atmospheric model showing the proportion between pressure, density and temperature changes in a wide range of altitude	Eenheidstabel van standard atmosfeer
Knots	Unit of speed, equal to one mile, or 1852 meter per hour	Knopen
Landing gear	The undercarriage or landing gear is the structure that supports an aircraft on the ground which allows it to taxi and takeoff	Landingsgestel
Level	Indicates certain amounts	Niveau
Lubberline	Indicates the selected heading of an aircraft	Loodlijn
Mean Sea Level	The height measured of which the sea level is the reference	Zeeniveau
Methodical errors	Errors that occur when using methods	Methodieke onnauwkeurigheden
Pitch	The movement of an aircraft about its lateral axis that is both perpendicular to the longitudinal axis and horizontal to the earth	Pitch
Position Error	Error in measurement, in particular for the static pressure.	Opstellings fout
Rate of precession	When an applied force is increased, the rate of precession will also	Maten van precessie
Rate of turn	A turn causing three degrees of turn a second	Rate one turn
Real drift	Drift caused by friction	Werkelijke drift
Roll	The movement of an aircraft about its longitudinal axis	Rollen
Rotor		
Single degree of freedom	A gyroscope can only rotate around one axis	Halfcardanisch
Slip	A turn flown incorrect	Slip
Small orifice	Prevents methodical errors in static ports	Small orifice
Stallspeed	The speed where a reduction in the lift caused by angle of attack	Overtrek snelheid

Stand-by	Instruments that show basic T in case of system failure	Stand-by systeem
Symbol generator	Generates digital information that creates a display	Symbool generator
Transition layer	5 layers in the earth atmosphere with each different characteristics	Overgangslagen
Transport wander	Drift caused by the transportation of a gyroscope	Transport wander
True airspeed	This is the Calibrated airspeed corrected for deviation when increasing height	Werkelijke luchtsnelheid
True altitude	The altitude referenced by mean sea level	Werkelijke hoogte
Two degree of freedom	A gyroscope that can rotate around two axis	Volcardanisch
Vertical speed indicator	A barometric instrument, used to inform the pilot the rate of climb or descent	Daal- en stijgsnelheidsmeter
Yaw	A yaw motion is a side to side movement of the nose of the aircraft	gieren

Bijlage III: Afkortingen

Afkortingen	Betekenis
A/D converter	Analog/Digital converter
ADC	Air Data Computer
ALT	Altitude Indicator
ARINC	Aeronautical Radio Incorporated
ASI	Aispeed Indicator
CAS	Clibrated Airspeed
CRT	Cathode Ray Tube
D/A converter	Digital/Analog converter
EAS	Equivalent Airspeed
EASA	European Aviation Safety Agency
EC	European Commissie
ECAC	European Civil Aviation Conference
EIS	Engine Instrument System
FAA	Federal Aviation Authorities
GS	Groundspeed
IAS	Indicated Airspeed
ICAO	International Civil Aviation Organization
ISA	International Standard Atmosphere
IVSI	Instantaneous Vertical Speed Indicator
IVW	Inspectie Verkeer en Waterstaat
JAA	Joint Aviation Authorities
Kts	Nautical mile
LCD	Liquid Crystal Display
MSL	Mean Sea Level
PECO	Pitch Erection Cut Off
PFD	Primary Flight Display
PSEC	Pitot Source Error Correction
QFE	Question Field
QNE	Question Nautical Equivalent
QNH	Question Nautical Height
RECO	Roll Erection Cut Off
SDF	Single Degree of Freedom
SG	Symbol Generator
SSEC	Static Source Error Correction
TAS	True Airspeed
TDF	Two Degrees of Freedom
TFT	Thin Film Transistor
VSI	Vertical Speed Indicator

Bijlage IV: International Standard Atmosphere

International Standard Atmosphere

Hoogte		Temperatuur		Druk	Dichtheid	Valversnelling	Geluidsnelheid	Dynamische Viscositeit	Kinetische Viscositeit	Gelidingsvermogen
Geometrisch	Geopotentiële	Kelvin(K)	Celsius(°C)							
$h(m)$	$H(m)$			Pascal(Pa)	$\rho (kg/m^3)$	$g (m/s^2)$	$a (m/s)$	$\mu (Pa \cdot s)$	$\nu (m^2/s)$	$\lambda (W/m^2 \cdot K)$
-2000	-6562	301,154	28,004	1,27783E+05	1,47816	9,8128	347,888	1,851E-05	1,253E-05	3,891E+02
-1000	-3281	294,651	21,501	1,13931E+05	1,34702	9,8097	344,111	1,821E-05	1,352E-05	3,845E+02
0	0	288,150	15,000	1,01325E+05	1,22500	9,8067	340,294	1,789E-05	1,461E-05	3,800E+02
1000	3281	281,651	8,501	8,98763E+04	1,11166	9,8036	336,435	1,758E-05	1,581E-05	3,757E+02
2000	6562	275,154	2,004	7,95014E+04	1,00655	9,8005	332,532	1,726E-05	1,715E-05	3,716E+02
3000	9843	268,659	-4,491	7,01211E+04	0,90925	9,7974	328,584	1,694E-05	1,863E-05	3,676E+02
4000	13123	262,166	-10,984	6,16604E+04	0,81935	9,7943	324,589	1,661E-05	2,027E-05	3,637E+02
5000	16404	255,676	-17,474	5,40483E+04	0,73643	9,7912	320,545	1,628E-05	2,211E-05	3,600E+02
6000	19685	249,187	-23,963	4,72176E+04	0,66011	9,7882	316,452	1,595E-05	2,416E-05	3,564E+02
7000	22966	242,700	-30,450	4,11052E+04	0,59002	9,7851	312,306	1,561E-05	2,646E-05	3,530E+02
8000	26247	236,215	-36,935	3,56516E+04	0,52579	9,7820	308,105	1,527E-05	2,904E-05	3,497E+02
9000	29528	229,733	-43,417	3,08007E+04	0,46706	9,7789	303,848	1,493E-05	3,196E-05	3,466E+02
10000	32808	223,252	-49,898	2,64999E+04	0,41351	9,7759	299,532	1,458E-05	3,525E-05	3,437E+02
11000	36089	216,774	-56,376	2,26999E+04	0,36480	9,7728	295,154	1,422E-05	3,899E-05	3,410E+02
12000	39370	210,290	-63,854	1,93994E+04	0,31194	9,7697	290,669	1,422E-05	4,557E-05	3,409E+02
13000	42651	203,806	-70,332	1,65796E+04	0,26660	9,7667	285,969	1,422E-05	5,332E-05	3,409E+02
14000	45932	197,322	-77,809	1,41704E+04	0,22786	9,7636	281,269	1,422E-05	6,239E-05	3,409E+02
15000	49213	190,838	-84,287	1,21118E+04	0,19475	9,7605	276,569	1,422E-05	7,299E-05	3,409E+02
16000	52493	184,354	-90,764	1,03528E+04	0,16647	9,7575	271,869	1,422E-05	8,540E-05	3,409E+02
17000	55774	177,869	-97,241	8,84972E+03	0,14230	9,7544	267,169	1,422E-05	9,990E-05	3,409E+02
18000	59055	171,385	-103,718	7,56522E+03	0,12165	9,7513	262,469	1,422E-05	1,169E-04	3,409E+02
19000	62336	164,900	-110,195	6,46748E+03	0,10400	9,7483	257,769	1,422E-05	1,367E-04	3,409E+02
20000	65617	158,416	-117,672	5,52930E+03	0,08891	9,7452	253,069	1,422E-05	1,599E-04	3,409E+02

Formules & Eenheden

Geometrische hoogte (h)	meter(m)	$h = (r^*H)/(r+H)$
Geometrische hoogte (h)	feet (ft)	$h = 3,2808399 \cdot H$
Geopotentiële hoogte (H)	meter(m)	$H = (r^*H)/(r+H)$
Temperatuur (t)	Celsius(°C)	$t = T - \Delta T$
Temperatuur (T)	Kelvin (K)	$T = T_0 + 8 \cdot (H - H_0)$
Druk (P) -> $P \neq 0$	Pascal (Pa)	$P = P_0 \cdot \left(\frac{1 + (g_0 / (R \cdot T_0)) \cdot (H - H_0)}{1 + (g_0 / (R \cdot T_0))} \right)^{1/g_0}$
Druk (P) -> $P = 0$	Pascal (Pa)	$P = P_0 \cdot \exp(-g_0 / (R \cdot T_0)) \cdot (H - H_0)$
Dichtheid (p)	(kg/m³)	$\rho = P / (R \cdot T)$
Valversnelling (g)	(m/s²)	$g = g_0 \cdot \left(\frac{r}{r+H} \right)^2$
Geluidsnelheid (a)	(m/s)	$a = (\gamma \cdot R \cdot T)^{1/2}$
Dynamische viscositeit (μ)	(Pa · s)	$\mu = (8/5) \cdot \left(\frac{P}{R \cdot T} \right)^{1/2} \cdot (T + S)$
Kinetische viscositeit (ν)	(m²/s)	$\nu = \mu / \rho$
Gelidingsvermogen (λ)	(W/m² · K)	$\lambda = (2,648151 \cdot 10^{-3}) \cdot (T + 245,4 \cdot 10^{-12})^{0,75}$

Aviation jaar 1 Groep: AZ

Gemaakt door: Jorrit Ripke

September 2011

R=	287,05287	$m^2 / (K \cdot s^2)$	Gasconstante
$T_{01} =$	288,15	K	Absolute Temperatuur (MSL)
$t_{01} =$	15	°C	Relative Temperatuur (MSL)
$\Delta T =$	-273,15	-	Temperatuursverschil
$\rho =$	1,225	kg/m^3	Absolute Dichtheid (MSL)
$g_{01} =$	9,80665	m/s^2	Absolute valversnelling (MSL)
$P_0 =$	101325	Pa	Absolute Druk (MSL)
$\beta =$	-0,0065	K/m	Temperatuur Coëfficiënt
$r =$	6356766	m	Straal van de aarde
$\gamma =$	1,4	-	Cp/Cv
$H_{01} =$	0	m	Geopotentiële hoogte (MSL)
$h_{01} =$	0	m	Geometrische hoogte (MSL)
$H_0(11000) =$	11000	m	Geopotentiële hoogte = 11000 m
$T_0(11000) =$	216,65	K	Absolute Temperatuur -> (H) 11000m
$P_0(11000) =$	2,2632E+04	Pa	Absolute Druk -> (H) 11000m
$S =$	110,4	K	Sutherland's empirical constants
$\beta_0 =$	1,458E-06	$kg / (m \cdot s \cdot K^{1/2})$	Sutherland's empirical constants

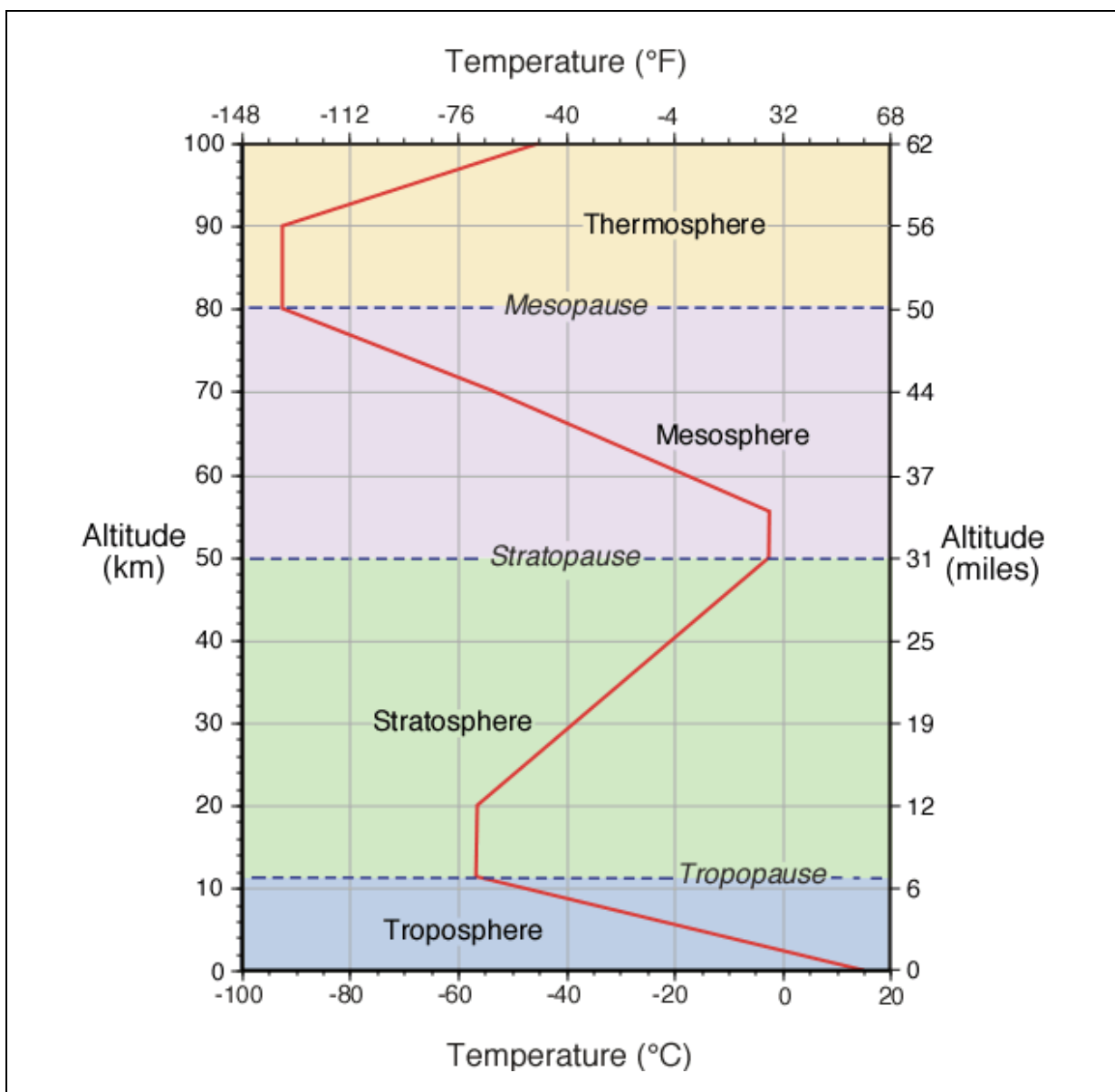
Bijlage V: Temperatuurverloop

- **Troposfeer**

De eerste laag, is de zogenaamde troposfeer, de troposfeer is de laag die het dichtst bij het aardoppervlak ligt. Deze reikt vanaf -5 kilometer, tot ongeveer 11 kilometer hoogte. Het kenmerkende van de troposfeer is dat hier wolken zijn en dat er neerslag plaatsvindt. Verder is het kenmerkend dat de temperatuur en luchtdichtheid dalen met het toenemen van hoogte. Ten slotte is de luchtvochtigheid relatief hoog in de troposfeer.

- **Tropopauze**

De volgende luchtlaag is de tropopauze, dit is een overgangsgebied tussen de troposfeer en de stratosfeer. De tropopauze is eigenlijk de onderste laag van de stratosfeer. De tropopauze begint op ongeveer 11 kilometer hoogte tot ongeveer 20 kilometer hoogte. De stratosfeer gaat door tot 47 kilometer hoogte. In de tropopauze blijft de temperatuur constant. Verder is de luchtvochtigheid uiterst laag. Boven 20 kilometer hoogte stijgt de temperatuur weer en kunnen er plotseling grote temperatuurverschillen ontstaan.

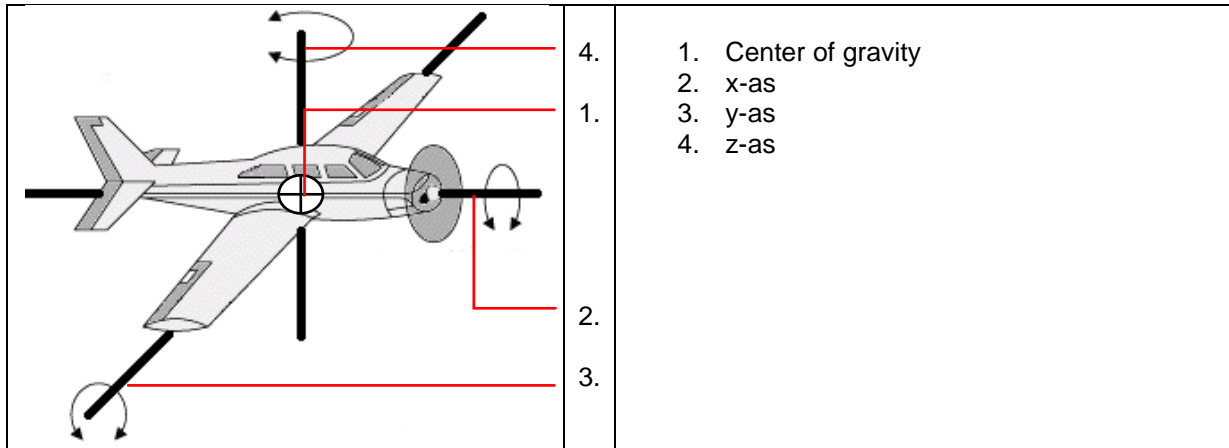

Figuur 1 Temperatuurverloop

Bijlage VI: aircraft frame of reference

Het aircraft frame of reference (**figuur 1**), bestaat uit een stelsel van 3 loodrecht op elkaar geplaatste assen waarbij de assen elkaar kruisen in het center of gravity (**1**) van het vliegtuig. In het horizontale vlak liggen de x- en y-as. De x-as (**2**) loopt tussen de neus en de staart van het vliegtuig en is de roll as. De y-as (**3**) loopt van vleugel tot vleugel en is de pitch as. In het verticale vlak ligt de z-as (**4**). De z-as staat loodrecht op de x- en y-as en is de yaw as.

Figuur 2 Aircraft frame of reference

Bijlage VII: EASA CS 25

Hieronder staat een gedeelte van EASA CS-25 Subpart F

Annex to ED Decision 2011/004/R

CS-25 BOOK 1

SUBPART F – EQUIPMENT

GENERAL

CS 25.1301 Function and installation (See AMC 25.1301)

- (a) Each item of installed equipment must –
- (1) Be of a kind and design appropriate to its intended function;
 - (2) Be labelled as to its identification, function, or operating limitations, or any applicable combination of these factors. (See AMC 25.1301(a)(2).)
 - (3) Be installed according to limitations specified for that equipment.
- (b) Electrical wiring interconnection systems must meet the requirements of subpart H of this CS-25.

[Amdt. No.: 25/2]

[Amdt. No.: 25/5]

CS 25.1302 Installed systems and equipment for use by the flight crew (See AMC 25.1302)

This paragraph applies to installed equipment intended for flight-crew members' use in the operation of the aeroplane from their normally seated positions on the flight deck. This installed equipment must be shown, individually and in combination with other such equipment, to be designed so that qualified flight-crew members trained in its use can safely perform their tasks associated with its intended function by meeting the following requirements:

- (a) Flight deck controls must be installed to allow accomplishment of these tasks and information necessary to accomplish these tasks must be provided.
- (b) Flight deck controls and information intended for flight crew use must:
 - (1) Be presented in a clear and unambiguous form, at resolution and precision appropriate to the task.
 - (2) Be accessible and usable by the flight crew in a manner consistent with the urgency, frequency, and duration of their tasks, and
 - (3) Enable flight crew awareness, if awareness is required for safe operation, of the effects on the aeroplane or systems resulting from flight crew actions.
- (c) Operationally-relevant behaviour of the installed equipment must be:

- (1) Predictable and unambiguous, and

- (2) Designed to enable the flight crew to intervene in a manner appropriate to the task.

- (d) To the extent practicable, installed equipment must enable the flight crew to manage errors resulting from the kinds of flight crew interactions with the equipment that can be reasonably expected in service, assuming the flight crew is acting in good faith. This sub-paragraph (d) does not apply to skill-related errors associated with manual control of the aeroplane.

[Amdt. No.: 25/3]

CS 25.1303 Flight and navigation instruments

- (a) The following flight and navigation instruments must be installed so that the instrument is visible from each pilot station:

- (1) A free-air temperature indicator or an air-temperature indicator which provides indications that are convertible to free-air temperature.

- (2) A clock displaying hours, minutes, and seconds with a sweep-second pointer or digital presentation.

- (3) A direction indicator (non-stabilised magnetic compass).

- (b) The following flight and navigation instruments must be installed at each pilot station:

- (1) An airspeed indicator. If airspeed limitations vary with altitude, the indicator must have a maximum allowable airspeed indicator showing the variation of V_{MO} with altitude.

- (2) An altimeter (sensitive).

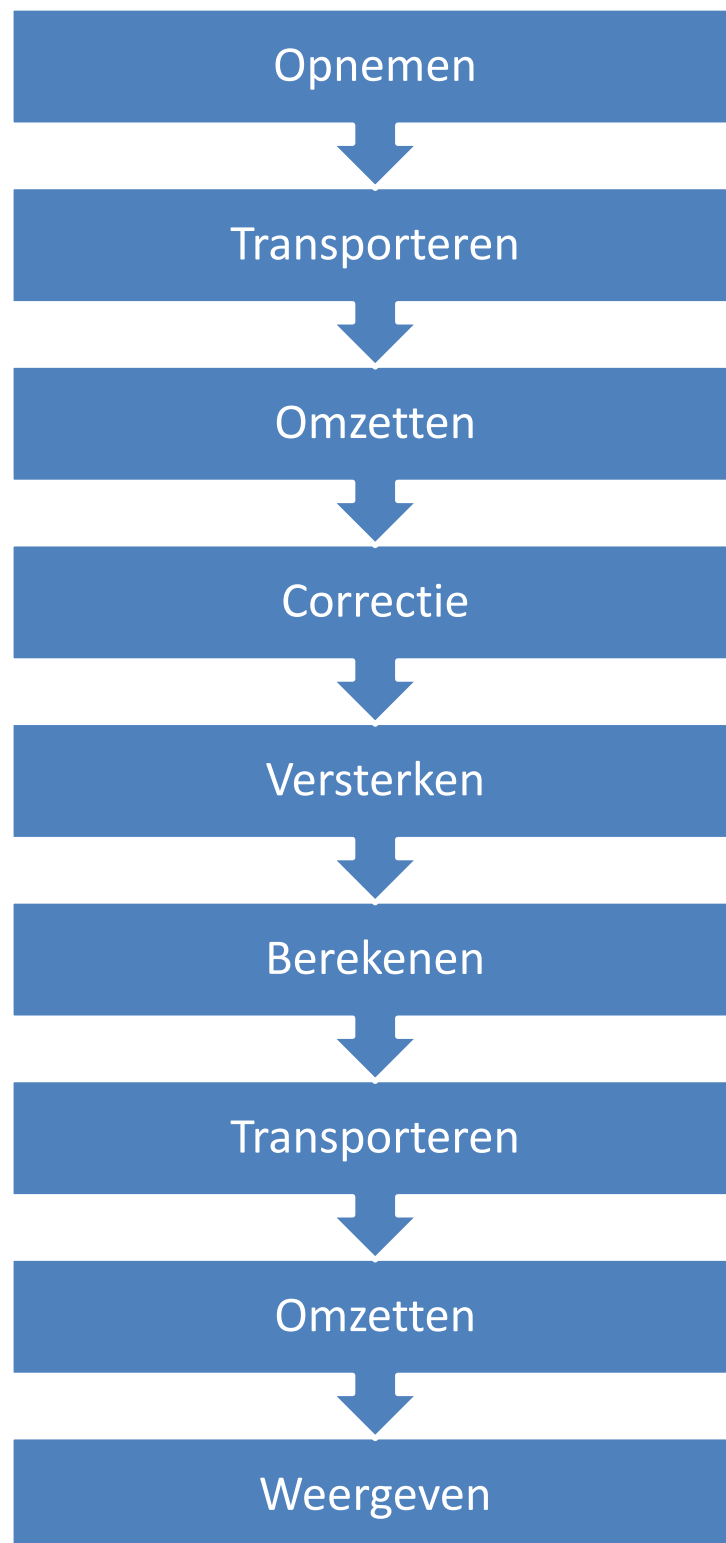
- (3) A rate-of-climb indicator (vertical speed).

- (4) A gyroscopic rate of turn indicator combined with an integral slip-skid indicator (turn-and-bank indicator) except that only a slip-skid indicator is required on aeroplanes with a third attitude instrument system usable through flight attitudes of 360° of pitch and roll, which is powered from a source independent of the electrical generating system and continues reliable operation for a minimum of 30 minutes after total failure of the electrical generating system, and is installed in accordance with CS 25.1321 (a).

- (5) A bank and pitch indicator (gyroscopically stabilised). (See AMC 25.1303 (b)(5).)

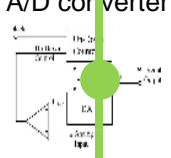
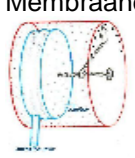
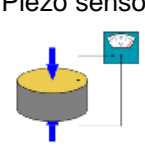
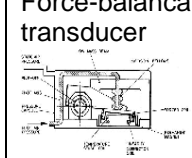

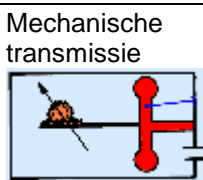

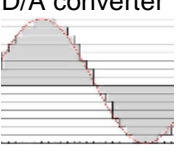

Amendment 11

1-F-1

Bijlage VIII: Functieblokschema

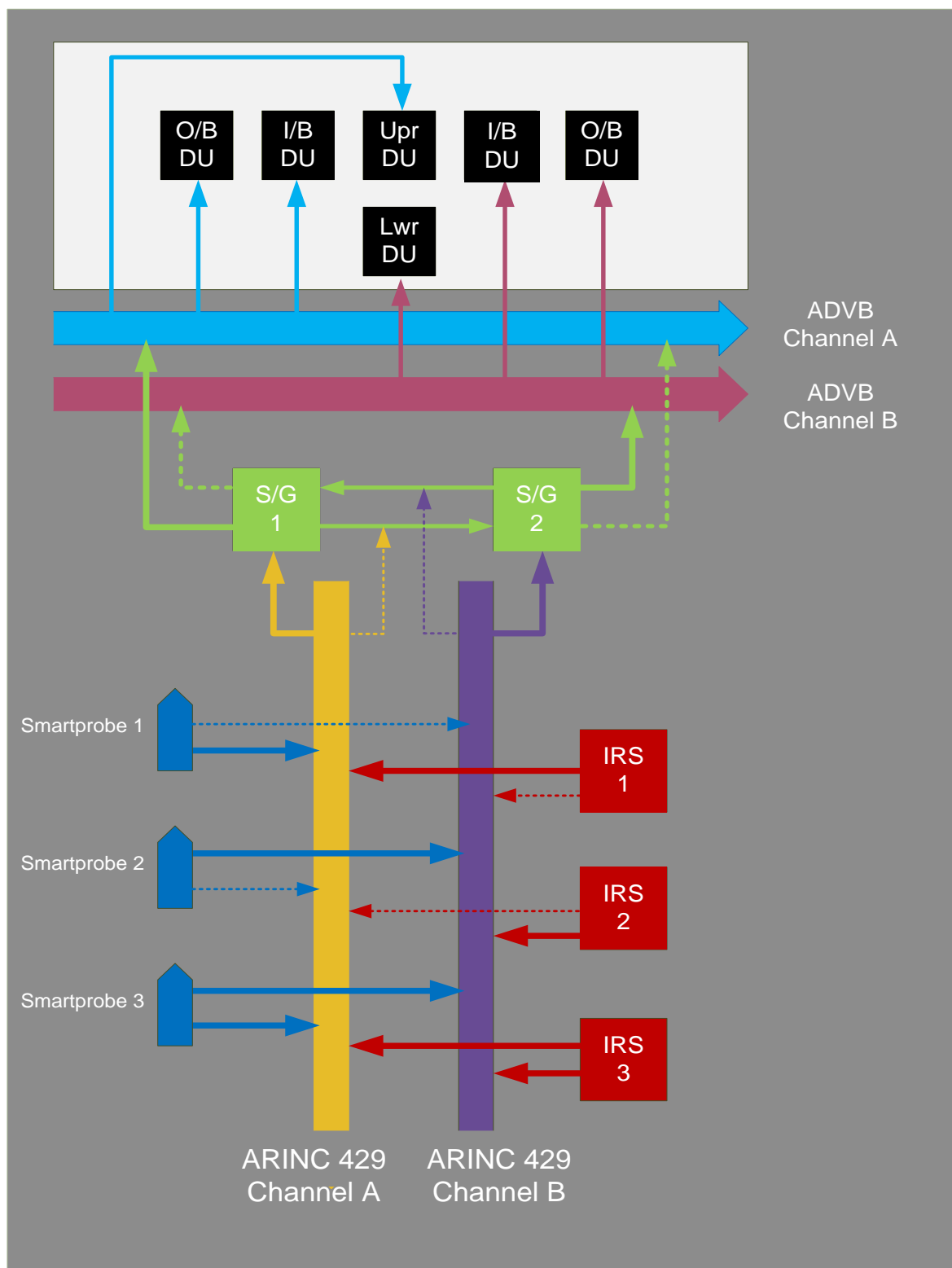

Bijlage IX: Morfologisch overzicht

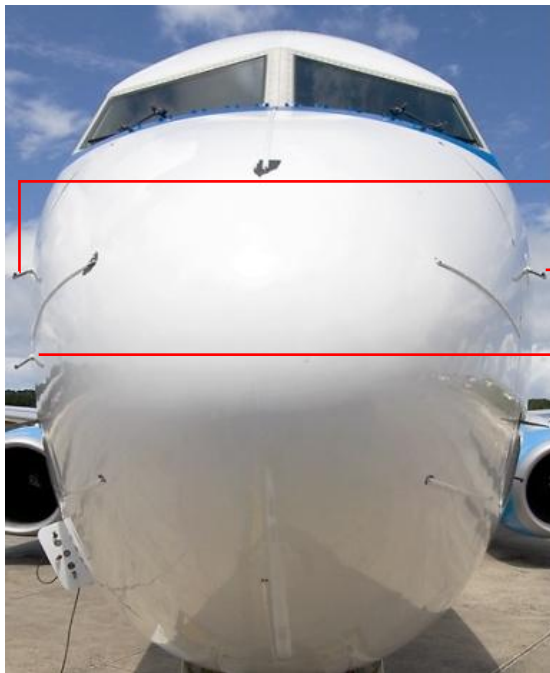
Functie	Verschillende mogelijkheden			
	A	B	C	D
Opnemen	Pitot-statische buis	Pitot buis	Statische poort	
Transporteren van druk	Stalen buizen	Flexibele buizen		
Omzetten van druk	A/D converter	Membraandoos	Piezo sensor	Force-balanca transducer
Corrigeren	(SSEC)			
Versterken	Mechanisch versterken	Op-amp	Transistoren	Buisversterken
Berekenen				
Transporteren van signalen	Mechanische transmissie	Elektronische datatransmissie	Arinc 429/629 databus	
Omzetten van signalen	Mechanisch	Servomechanisme	D/A converter	Symbol generator
Weergeven	CRT monitor	Mechanische klok	LCD monitor	TFT monitor

Bijlage X: Overzicht systeem

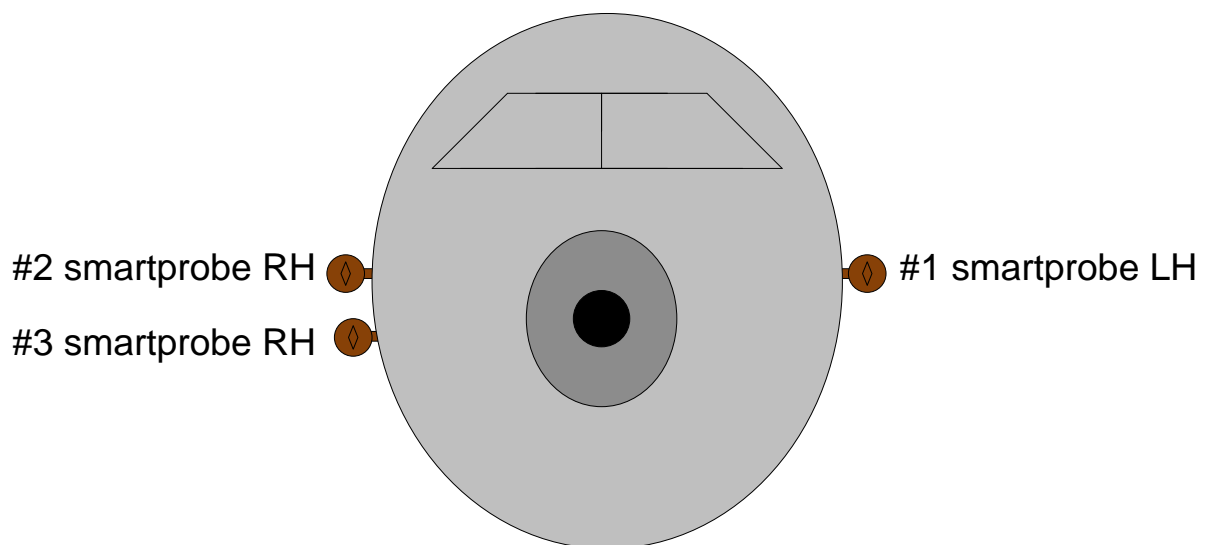

DU	Display Unit	Lwr	Lower
O/B	Outboard	SG	Symbol generator
I/B	Inboard	IRS	inertial reference syst.
Upr	Upper	ADVB	Airdata videobus

Bijlage XI: Plaatsing smartprobes

- 1. #1 smartprobe LH
- 2. #2 smartprobe RH
- 3. #3 smartprobe RH

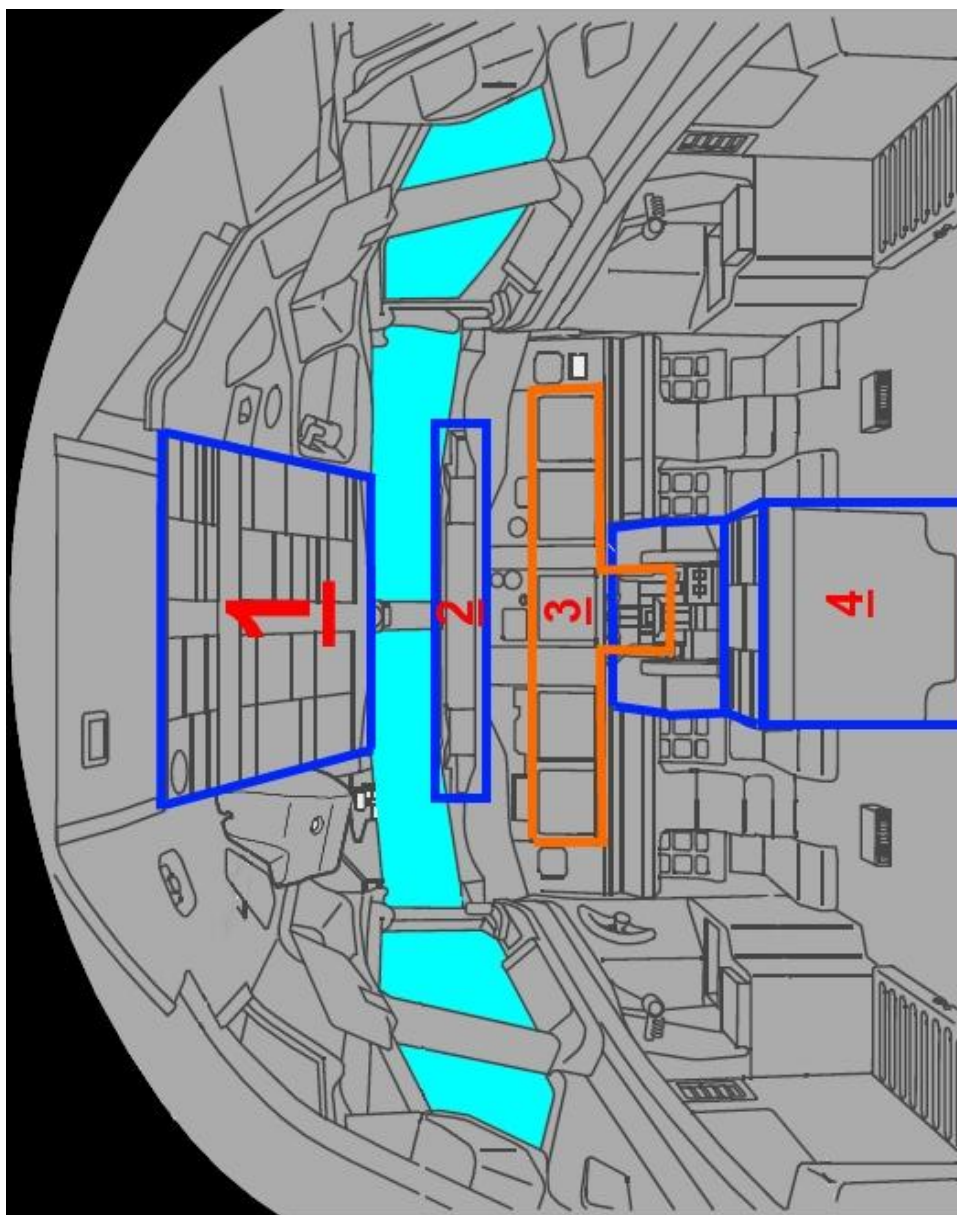
Figuur 3 smartprobe installatie

Figuur 4 schematische smartprobe installatie

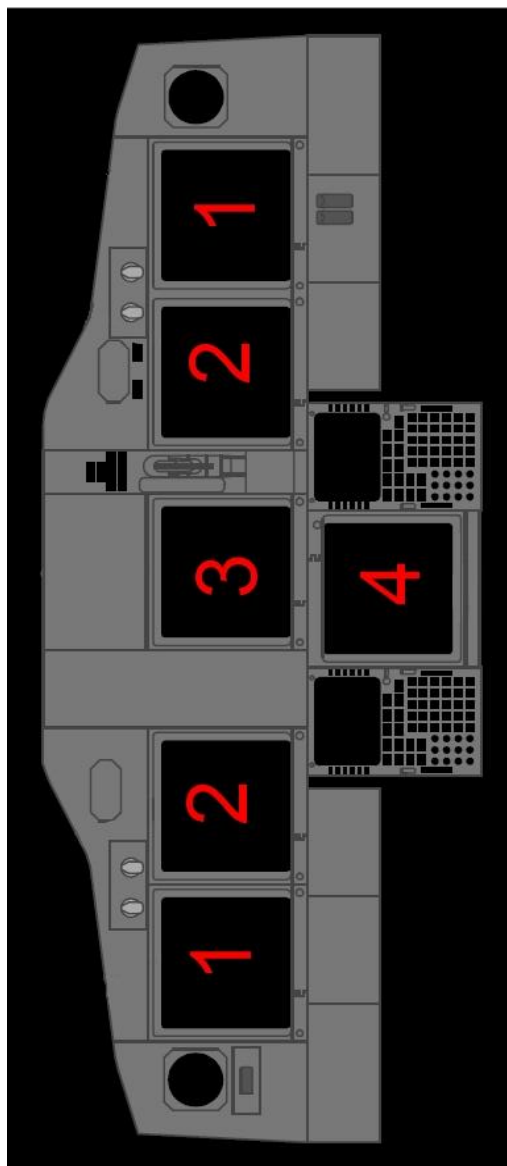
Bijlage XII: Cockpit layout

1. Overhead panel
2. Glareshield
3. Displays
4. Pedestal

Figuur 5 Cockpit lay-out

Bijlage XIII: Plaatsing schermen

1. Primary Flight Display
2. Navigation Display
3. Engine/systems display
4. Engine/systems display

Figuur 6 plaatsing schermen

Bijlage XIV: Procesverslag

Het procesverslag zal de volgende punten bevatten:

- De algemene samenwerking en groepsformatie
- De vergaderingen
- De voorzitter- en notulistenfunctie
- De planning

De algemene samenwerking en groepsformatie

De samenwerking in de begin fase van het project liep zeer stroef. De motivatiedrang van de verschillende studenten liep zeer uiteen. Na enkele weken waren er nog maar 5 projectleden over in verband met het uitvallen van drie studenten, later is hier één project lid bij gekomen. De uitval van projectleden leidde tot een grotere werkdruk.

Door de slechte communicatie onderling en door het missen van een concrete planning werden stukken te laat ingeleverd. De stukken van enkele studenten waren ook vaak niet geschreven op niveau. Hierdoor ging er veel tijd verloren in het herschrijven van stukken waardoor de groep op een steeds grotere achterstand kwam te liggen. Daarom heeft de groep, pas na hoofdstuk 1, een planning gemaakt voor de hoofdstukken 2 en 3. Helaas werd deze planning door één persoon structureel niet nagekomen. De projectgroep heeft dit vaak aangekaart bij de persoon in kwestie die vervolgens beweerde zijn houding te verbeteren. Jammer genoeg heeft hij dit niet volbracht. Daarom is het desbetreffende persoon, met medeweten van project docent en SLB-docent, uit de groep gezet. De projectgroep bestond na dit voorval nog maar uit vijf projectleden. Na de tussenliggend tentamen week is er nog één project lid gestopt met de opleiding, omdat hij het niveau niet aankon.

Door de hoge uitval van studenten heeft de projectdocent besloten ons vrijstelling te geven voor hoofdstuk 2 zodat de groep zich volledig kon richten op het afronden van het project. Desalniettemin heeft project groep AZ het project tot een goed einde weten te brengen binnen de deadline van 9 december 2011

De vergaderingen

In het begin van het project gingen de vergaderingen te losjes. De afspraken die werden gemaakt zijn vervolgens niet goed genotuleerd, dit leidde tot onduidelijkheid binnen de groep. Dit kwam voornamelijk omdat er onduidelijkheid was over hoe er nou precies vergaderd en genotuleerd moest worden. Gelukkig kon de projectdocent ons hier mee helpen door middel van voorbeeld notulen.

In het tweede deel van het project heeft de groep zich herpakt en al een hele verbetering gemaakt ten opzichte van de eerste periode.

De voorzitter- en notulistenfunctie

In het voorzitter- en notulistenschema stond vermeld wie er per week aan de beurt was om deze taken op zich te nemen. Het is niet geheel volgens het schema verlopen, dit kwam voornamelijk omdat Jorrit Ripke al zeer snel de rol van voorzitter op zich nam. Hij was continu op de hoogte van de deadlines, afspraken en het overzicht van wat er allemaal nog moest gebeuren. De projectgroep heeft hier veel baat bij gehad en heeft ook veel geleerd van dit project lid.

In de tweede periode heeft elk project lid het notuleren zo goed als onder de knie gekregen mede hierdoor werden de afspraken en deadlines beter nagekomen.

De planning

In de tabel op de volgende pagina staat weergegeven wat er precies gemaakt is. Aan de rechterkant van de tabel staat weergegeven door wie het gemaakt is en door wie het geschreven stuk tekst vervolgens is aangepast. In de tabel is gebruik gemaakt van initialen, deze staan voor:

JC	Joey Cheung
JR	Jorrit Ripke
ES	Erik Schalken
OW	Olivier Willemsen

Taak:	Gemaakt door:	Aangepast door:
Titelpagina	JC	JR
Voorwoord	OW	JR
Samenvatting	JC	JC
Summary	JC	JC
Inleiding	JR	JR
Inhoudsopgave	JR	JR
Inleiding hoofdstuk 1	JR	JR
1.1	JR	JR
1.1.1	JR	JR
1.1.2	JR	JR
1.1.3	JC	JR
1.1.4	JC	JR
1.2	ES	JR
1.2.1	ES	JR
1.2.2	ES	JR
1.2.3	ES	JR
1.2.4	OW	JR
1.3	JC	JR
1.3.1	JC	JR
1.3.2	JC	JR
1.4	JR	JR
1.5	JC	JC
Inleiding hoofdstuk 2	JR	JR
2.1	OW	OW
2.1.1	OW	OW
2.1.2	OW	OW
2.1.3	OW	OW
2.1.4	OW	OW
2.1.5	OW	OW
2.1.6	OW	OW
2.1.7	OW	OW
2.1.8	OW	OW

2.1.9	OW	OW
2.4	ES	ES
Inleiding hoofdstuk 3	JR	JR
3.1	OW	JR
3.2.1	JC	JR
3.2.2	ES	JR
3.3	JR	JR
3.3.1	JR	JR
3.3.2	JR	JR
3.4.1	JR	JR
3.4.2	JR	JR
3.5	ES	ES
Literatuurlijst	OW	OW
Termenlijst	ES	ES
Afkortingen	ES	ES
Procesverslag	ES + OW	ES + OW